

HANDIKAPPLAN

KIRUNA KOMMUN

HANDIKAPPLAN FÖR KIRUNA KOMMUN 2007

Ett handlingsprogram baserat på FN:s standardregler för delaktighet och jämlikhet för människor med funktionshinder

Antagen av kommunfullmäktige 07.11.26

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Uppdraget.....	3
Utgångspunkter.....	3
FN:s Standardregler.....	4
Nationellt mål för handikappolitiken.....	4
Metod.....	5
Ansvar och arbetsformer.....	6
Definition av begreppet funktionsnedsättning, handikapp.....	7
Ökad medvetenhet.....	8-11
Tillgänglighet.....	12-13
Policy och planering.....	14
Samordning.....	15
Handikapporganisationerna.....	16

Bilagor:

FN:s standardregler

Reglemente för kommunala handikapprådet i Kiruna kommun

Förord

Kiruna kommun antog 1997-08-11, § 330 temat "handikappvänlig kommun år 2000" och inför Kiruna kommuns 100-års jubileum år 2000 påbörjades processen, med att undanröja hinder så människor med funktionsnedsättning blir mer delaktiga i samhällslivet.

Kiruna kommun har sedan mitten av nittonhundranittioalet arbetat fram två handikappolitiska program. Det första antogs 1995. Det andra antogs 2001 och gällde till år 2006.

Det nu omarbetade programmet bygger vidare på det tidigare och dess långsiktiga tillvägagångssätt. För att förverkliga målsättningarna har konkreta åtgärder arbetats fram, tillsammans med representanter ifrån olika kommunala förvaltningar. Vilken förvaltning, nämnd, styrelse eller bolag som ansvarar för genomförandet anges i åtgärdsplanen. Programmet skall vara styrande och vägledande för olika åtgärder inom kommunens samtliga verksamheter, med syfte att *undanröja* hinder så det blir möjligt för människor med funktionsnedsättning att bli mer delaktiga i samhällslivet.

Behovet av åtgärder är stort inom olika områden, men särskilt angeläget är att öka medvetenheten och tillgängligheten. Genom ökad medvetenhet och kunskap kan handikapperspektivet uppmärksammas och bli en naturlig del i all kommunal verksamhet.

I samband med kommande förändringar som berör centrala Kiruna, finns *unika* möjligheter att tillgodose tillgänglighetsperspektivet i all planering, utformning och uppbyggnad av den yttre och inre miljön.

Med ett gemensamt ansvar kan vi utforma ett samhälle för alla!

Uppdraget

Kommunfullmäktige beslutade 2005-02-14, § 13 att ge omsorgsnämnden i uppdrag att utarbeta förslag till nytt handlingsprogram.

Utgångspunkter

Handikappolitik handlar om allas rätt att vara medborgare och alla människors lika värde.

År 1993 antog generalförsamlingen i FN (Förenta Nationerna) internationella standardregler, för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning jämlikhet och delaktighet. Sverige har, liksom flertalet av världens länder förbundit sig att förverkliga reglernas intentioner på såväl central som lokal nivå.

Standardreglerna innehåller principiella ståndpunkter när det gäller rättigheter, möjligheter och ansvar, de ger konkreta förslag till hur ett tillgängligt samhälle kan skapas. Alla samhällsområden täcks av de 22 regler som anger förutsättningar, huvudområden och genomförande av insatser för delaktighet på lika villkor.

FN: s 22 standardregler:

Förutsättningar

(regel 1-4)

1. Öka medvetenheten
2. Medicinsk vård och behandling
3. Rehabilitering
4. Stöd och service

Huvudområden (regel 5-12)

5. Tillgänglighet
6. Utbildning
7. Arbete
8. Ekonomisk och social trygghet
9. Familjeliv och personlig integritet
10. Kultur
11. Rekreation och idrott
12. Religion

Genomförande (regel 13-22)

13. Kunskap och forskning
14. Policy och planering
15. Lagstiftning
16. Ekonomisk politik
17. Samordning
18. Handikapporganisationer
19. Personalutbildning
20. Nationell granskning och utvärdering
21. Tekniskt och ekonomisk samarbete
22. Internationellt samarbete

Nationellt mål för handikappolitiken

Sverige riksdag antog år 2000 en nationell handlingsplan för handikappolitiken (Från patient till medborgare –en nationell handlingsplan för handikappolitiken 1999/2000:79) med följande mål:

- att skapa en samhällsgemenskap med mångfald som grund
- att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- jämlikhet i levnadsvillkoren för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder

I nationella handlingsplanen anges också tre prioriterade områden de närmaste åren:

- att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle
- att förbättra bemötandet

Det har bland annat utmynnat i att krav har införts i Boverkets föreskrifter om undanröjande av enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. Förtydligande av dessa krav finns i Boverkets föreskrifter BSF 2003:19, HIN 1.

Handikapplan för Kiruna kommun

Metod

Representanter från olika förvaltningar i kommunen har deltagit i arbetet med handikapplanen. Planen anger kommunens mål, arbetsmetoder samt en åtgärdsplan.

Behovet av åtgärder är stort inom olika områden, men särskilt angeläget är att öka medvetenheten och tillgängligheten. Genom ökad medvetenhet kan handikapperspektivet uppmärksammas och bli en naturlig del i all kommunal verksamhet.

Handikapplanen har varit ute på remiss till samtliga nämnder/ förvaltningar, styrelser och bolag, arbetsorganisationerna, politiska partier, pensionärs- och handikapporganisationer.

Samtliga förvaltningar - kommunala nämnder/styrelser -bolag ansvarar för

- att handikapperspektivet genomsyrar verksamhetsområdet
- att utomhusmiljön, lokaler, verksamheter och information är mer tillgängligt före utgången av år 2010.

Det innebär att samtliga förvaltningar, nämnder/styrelser -bolag

- inventerar utomhusmiljön, lokaler, verksamheter och information
- analyserar och prioriterar nödvändiga åtgärder
- årligen ange i budgeten vilka åtgärder man avser att vidta
- årligen följer upp åtgärderna

Kommunala förvaltningar -nämnder/styrelser –bolag överlämnar en beskrivning av de planerade och internbudgeterade åtgärderna inom tillgänglighetsområdet till socialförvaltningen/omsorgsnämnden. Inlämnande av uppgifterna skall ske under oktober månad varje år med början år 2007 för år 2008.

Socialförvaltningen, omsorgsnämnden sammanställer och granskar materialet som sedan överlämnas till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen rapporterar årligen till kommunfullmäktige hur den fysiska tillgängligheten ökat inom kommunens ansvarsområde.

Definition av begreppen funktionsnedsättning och handikapp

Funktionsnedsättning innefattar ett stort antal funktionshinder i olika befolkningsgrupper överallt i världen. Människor kan ha funktionsnedsättningar på grund av fysiska eller intellektuella skador eller sjukdomar, som till exempel rörelsehinder, syn- eller hörselskador, utvecklingsstörning, psykisk störning eller allergi. Det finns många olika typer av funktionsnedsättningar och ibland kan en person ha flera olika funktionsnedsättningar.

"Handikapp" avser förlust eller begränsning av möjligheter att delta i samhällslivet på samma sätt som andra. Handikappet beskriver mötet mellan människor med olika funktionsnedsättningar och omgivningen.

Syftet är att fästa uppmärksamheten på brister i miljön och inom olika samhällsområden, exempelvis brister i information, kommunikation och utbildning, som hindrar människor med funktionsnedsättning från att delta på lika villkor.

Med det miljörelaterade handikappbegreppet flyttas handikapp från att avse egenskaper hos den enskilde individen till relationen mellan individ och samhälle, vilket har stor betydelse för vilka åtgärder som skall sättas in för enskilda med funktionsnedsättning. Samhället måste ta hänsyn till såväl individens behov av till exempel stöd, service och hjälpmedel som samhällets brister. Förutom de individuellt inriktade stöd- och serviceinsatser som personer med funktionsnedsättning kan behöva för att underlätta vardagen, har generella insatser stor betydelse. Genom att anpassa och göra samhället tillgängligt för personer med funktionsnedsättning, underlättas deras tillvaro och färre handikappsskapande situationer och miljöer uppstår. Det innebär i sin tur att ju mer tillgängligt och anpassat samhället är, desto färre personer blir handikappade.

Handikapp är inte någon egenskap hos den enskilde utan ett förhållande mellan individen och omgivningen. I vilken utsträckning funktionsnedsättningen blir ett handikapp, bestäms av individens funktionsnedsättning och den miljö som individen ställs inför. Detta innebär att den omgivande miljön (fysiskt, socialt och psykologiskt) avgör om en person i en viss situation är handikappad eller inte. Samma funktionsnedsättning kan i en miljö/situation bli ett handikapp och i en annan miljö/situation inte medföra handikapp. Detta kallas det miljörelaterade handikappbegreppet och är grundläggande för Kiruna kommuns syn på handikapp.

Ökad medvetenhet

FN:s standardregel 1.

”Staterna bör aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter, och om vad de kan bidra med.”

Handikapplan 2007-2011	Åtgärdsplan
<p>- Öka medvetenheten om och hos människor med funktionsnedsättning.</p> <p>- Kommunen skall stödja och ta initiativ till allmänna informationsinsatser om människor med funktionsnedsättning. Insatserna skall rikta sig till den egna organisationen, allmänheten och näringslivet.</p> <p>- Kommunen skall informera om service, stöd och möjligheter som finns för människor med funktionsnedsättning.</p>	<p>Förtroendevalda i kommunala nämnder/styrelse/bolag skall under varje mandatperiod ges information om funktionshinder, bemötande och tillgänglighetsfrågor.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>Vid förändringar som berör medborgarna i samhället bör Norrbottens taltidning kontaktas i god tid, särskilt viktigt när det gäller ändringar i utomhusmiljön.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvariga: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>Arbeta för att anställd personal och förtroendevalda skall undvika parfymering och andra starka dofter.</p> <p>I kallelser till möten/sammankomster skall information ges om att undvika parfym, rakvatten och andra starka dofter, med tanke på astmatiker.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvariga: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>fortsättning nästa sida</p>

Handikapplan för Kiruna kommun

Handikapplan 2007-2011	Åtgärdsplan
<p>- Öka medvetenheten om och hos människor med funktionsnedsättning.</p> <p>- Kommunen skall stödja och ta initiativ till allmänna informationsinsatser om människor med funktionsnedsättning. Insatserna skall rikta sig till den egna organisationen, allmänheten och näringslivet.</p> <p>- Kommunen skall informera om service, stöd och möjligheter som finns för människor med funktionsnedsättning.</p>	<p>Vid annonsering av kommunala verksamheter bör tillgänglighetsaspekter anges, om tex. parkeringsplatser, undvikande av parfym, rakvatten och andra starka dofter.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>Kommunen skall ge information i lokal tidning 4 gånger om året, angående funktionshindrades behov av tillgänglighet, exempel parkeringsplatser.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: socialförvaltningen i samverkan med samtliga förvaltningar, - kommunala bolag.</p> <p>Revidering av servicekatalogen, som ger en överblick över den service och det stöd, människor med funktionsnedsättning kan ansöka om, samt vart man vänder sig för vidare information.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: socialförvaltningen.</p> <p>fortsättning nästa sida</p>

Handikapplan för Kiruna kommun

Handikapplan 2007-2011	Åtgärdsplan
<p><i>- Öka medvetenheten om och hos människor med funktionsnedsättning.</i></p> <p><i>- Kommunen skall stödja och ta initiativ till allmänna informationsinsatser om människor med funktionsnedsättning. Insatserna skall rikta sig till den egna organisationen, allmänheten och näringslivet.</i></p> <p><i>- Kommunen skall informera om service, stöd och möjligheter som finns för människor med funktionsnedsättning.</i></p>	<p>Kommunen bör se till att information ges till näringslivet om funktionshinder och tillgänglighetsfrågor.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: socialförvaltningen, miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunala nämnder/ styrelser -bolag.</p> <p>Kommunen skall se till att information ges till fastighetsägare om "Enkelt avhjälpna hinder" samt funktionshinder.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen, miljö och byggnämnden.</p> <p>Inom kommunala skolor bör det ingå särskilda temadagar/timmar om funktionshinder, bemötande och tillgänglighetsfrågor till elever, barn/vuxna.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: barn och utbildningsförvaltningen, barn och utbildningsnämnden.</p> <p>fortsättning nästa sida</p>

Handikapplan för Kiruna kommun

Handikapplan 2007-2011	Åtgärdsplan
<p><i>- Öka medvetenheten om och hos människor med funktionsnedsättning.</i></p> <p><i>- Kommunen skall stödja och ta initiativ till allmänna informationsinsatser om människor med funktionsnedsättning. Insatserna skall rikta sig till den egna organisationen, allmänheten och näringslivet.</i></p> <p><i>- Kommunen skall informera om service, stöd och möjligheter som finns för människor med funktionsnedsättning.</i></p>	<p>Inom kommunala skolor bör det ingå särskilda temadagar/timmar om funktionshinder, bemötande och tillgänglighetsfrågor till lärare och annan anställd personal inom skolan.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: barn och utbildningsförvaltningen, barn och utbildningsnämnden</p> <p>Personal, som arbetar med information, planering och utformning av samhället, bör erbjudas lämplig utbildning när det gäller funktionshinder, delaktighet och jämlikhet i samhällslivet samt tillgänglighetsfrågor.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p>

Tillgänglighet

FN:s standardregel 5

”Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionshinder människor har, skall staten

- a) införa handlingsprogram som gör den fysiska miljön tillgänglig för dem och
- b) se till att de får tillgång till information och möjlighet till kommunikation.”

Handikapplan 2007- 2011	Åtgärdsplan
<p>Kommunen skall se till att lokaler och anläggningar där kommunen bedriver verksamhet är tillgängliga och användbar för människor med funktionsnedsättning.</p> <p>Kommunen skall se till att den offentliga miljön på gator, torg, parker och grönområden utformas och underhålls så att den kan användas av alla.</p> <p>Kommunen skall i all upphandling av varor och tjänster ställa krav på att de är och blir tillgänglig och användbar för människor med funktionsnedsättning.</p> <p>Kommunen skall se till att tillgängligheten för människor med funktionsnedsättning tillgodoses i all planering, utformning och uppbyggnad av yttre och inre miljön.</p>	<p>- Fortlöpande inventering av kommunens offentliga lokaler.</p> <p>- Fortlöpande inventering av utemiljön, gator, torg, gångvägar, övergångsställen, parkeringsplatser, lekparkar osv.</p> <p>- Fortlöpande inventering av kommunal information.</p> <p>De brister som finns skall successivt åtgärdas. Generella lösningar i allmänna lokaler och på offentliga platser skall prioriteras i första hand samt information.</p> <p>Förvaltningar, kommunala nämnder/bolag –styrelser ansvarar för att deras område är mer tillgängligt och användbart för människor med funktionshinder före utgången av år 2010, om inte särskilda hinder för detta finns.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007-2010.</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>fortsättning nästa sida</p>

Handikapplan för Kiruna kommun

Handikapplan 2007-2011	Åtgärdsplan
<p><i>Kommunen skall se till att lokaler och anläggningar där kommunen bedriver verksamhet är tillgängliga och användbara för människor med funktionsnedsättning.</i></p> <p><i>Kommunen skall se till att den offentliga miljön på gator, torg, parker och grönområden utformas och underhålls så att den kan användas av alla.</i></p> <p><i>Kommunen skall i all upphandling av varor och tjänster ställa krav på att de är och blir tillgängliga och användbara för människor med funktionshinder.</i></p> <p><i>Kommunen skall se till att tillgängligheten för människor med funktionsnedsättning tillgodoses i all planering, utformning och uppbyggnad av yttre och inre miljön.</i></p>	<p>I samband med att investeringar eller underhållsåtgärder utförs skall tillgänglighet och användbarhet för människor med funktionshinder alltid tillgodoses i utförandet.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>Kommunala offentliga lekparker skall göras tillgängliga och användbara för barn med funktionshinder.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p>

Policy och planering

FN:s standardregel 14.

”Staterna skall se till att handikappaspekter beaktas i alla relevanta policysammanhang och i planering på riksnivå”

Handikapplan 2007-2011	Åtgärdsplan
<p>Kommunen skall se till att tillgängligheten och användbarheten för människor med funktionshinder beaktas i alla policy - och planeringssammanhang.</p> <p>Kommunen skall se till att tillgängligheten och användbarheten för personer med funktionsnedsättning genomsyrar hela verksamheten och finns med i kommunens olika riktlinjer, planer och policydokument osv.</p>	<p>Samarbetsformer och rutiner bör utvecklas med och inom samtliga kommunala förvaltningar, nämnder, styrelser -bolag, när det gäller frågor som berör människor med funktionsnedsättning.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>I alla kommunala policydokument och planer skall handikapperspektivet redovisas.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>I samband med förvaltning/ nämndernas verksamhetsplanering skall handikappperspektivet ingå som en naturlig del.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p> <p>Upprätta kommunal informationspolicy. Policyn skall innehålla riktlinjer för tillgänglighetsanpassade information.</p> <p>Ansvariga: kommunkontoret, kommunstyrelsen</p>

Samordning

FN:s standardregel 17.

”Staterna är ansvariga för att nationella samordningskommittéer eller liknade organ inrättas, som sammanställer att handikapprågor samordnas.”

Handikapplan 2007-2011	Åtgärdsplan
<p>Kommunen skall se till att tillgänglighetsfrågor samordnas samt att samarbetsformer utvecklas.</p>	<p>Samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag skall överlämna sina planerade och budgeterade åtgärder inom tillgänglighetsområdet till socialförvaltningen, omsorgsnämnden för en kommunövergripande sammanställning.</p> <p>Socialförvaltningen sammanställer och granskar materialet.</p> <p>Den kommunövergripande sammanställningen överlämnas till kommunstyrelsen, som årligen rapporterar till kommunfullmäktige hur den fysiska tillgängligheten ökat inom kommunens ansvarsområden.</p> <p>Tidpunkt: fortlöpande från år 2007.</p> <p>Ansvarig: samtliga förvaltningar, kommunala nämnder/styrelser -bolag.</p>

Handikapporganisationerna

FN:s standardregel 18.

”Staterna bör erkänna handikapporganisationernas rätt att representera människor med funktionsnedsättning på riks-, regional och lokal nivå. Staterna bör också erkänna handikapporganisationernas rådgivande roll när det gäller att fatta beslut i handikappfrågor.” ”De lokala handikapporganisationernas roll bör utvecklas och stärkas så att de kan påverka frågor på kommunal nivå.”

Handikapplan 2007-2011	Åtgärdsplan
Öka medvetenheten om kommunfullmäktige antagna ”Reglemente för kommunala handikapprådet i Kiruna kommun”.	Informera om kommunala handikapprådets reglemente till förvaltningar, nämnder, styrelser och bolag. Tidpunkt: fortlöpande från år 2007. Ansvarig: socialförvaltningen, omsorgsnämnden.